

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

המחלקה לפוליטיקה וממשל תשע"ז

מבוא לפוליטיקה השוואתית

138-1-291

סמסטר א' 4 נ"ז
יום ב' 14-16; יום ד' 1000-1200

מרצה: דר' גל אריאלי

galariel@bgu.ac.il

שעות קבלה של המרצה: יום ד' 1230-1330/על פי תיאום מראש (חדר 670).

עוזרת הוראה: יעודכן.

הקורס מבוא לפוליטיקה השוואתית מהווה נדבך משמעותי בלימודי הפוליטיקה. מטרת הקורס היא להבין תופעות פוליטיות תוך שימוש במתודה השוואתית – אחד מכלי המחקר המרכזיים במדע המדינה. הקורס יתבסס על השוואת משטרים, מוסדות, שחקנים מרכזיים ותהליכים פוליטיים במדינות שונות. הקורס יספק בסיס תיאורטי וידע אמפירי להבנת תופעות מרכזיות בפוליטיקה. לאור הבחירות הייחודיות המתקיימות בארצות הברית במהלך הקורס, יופנה זרקור להבנה מעמיקה יותר של המערכת הפוליטית האמריקאית.

דרישות הקורס:

- נוכחות והשתתפות פעילה בשיעורים.
- קריאת חומרי הקריאה לפני כל שיעור על פי רשימת הקריאה. **ההרצאות מבוססות על ההנחה שחומרי הקריאה הרלוונטיים נקראו לפני השיעור.** כמו כן, קיימת חפיפה חלקית בלבד בין ההרצאות לבין חומרי הקריאה הנדרשים לבחינה.
- בנוסף לחומרי הקריאה המפורטים בסילבוס יועלו לאתר הקורס במהלך הסמסטר הפניות שונות לידיעות חדשותיות/קטעי קריאה קצרים נוספים. יש לעקוב אחר אתר הקורס ולעין בקטעים הללו מעת לעת.
- בחינה מסכמת (64% מציון הקורס).
- בוחן מגן (30% מציון הקורס). הבוחן יתקיים במהלך הסמסטר. הבוחן הינו **בוחן מגן**, דהיינו, ציון הבוחן ייכלל בציון הסופי **רק אם** הציון של הבוחן יהיה גבוה מהציון של בחינת הסיכום. **שימו לב, היות וזהו בוחן מגן ולא בוחן תקף, זכאות למועד ב' היא רק על פי כללי מניעה חמורה בהתאם לתקנון הבחינות.**
- תרגילים קצרים (6% מציון הקורס). במהלך הקורס יש לבצע **שלושה** תרגילים קצרים **מתוך שישה** תרגילים. ציון עובר של התרגיל מזכה במלוא הציון עבור התרגיל (2*3).

חומרי הקריאה השוטפת

הספר המרכזי של הקורס הינו:

הייג, רוד והרופ מרטין. (2011). *פוליטיקה השוואתית*. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. להלן, הייג והרופ.

בנוסף, יהיה עליכם לקרוא את הפרק הזה:

Simon Hix, 2014. The EU as a New Political System, In D. Caramani, (Ed.) *Comparative Politics*, Oxford: Oxford University Press. Chapter 23.

חומרי הקריאה הרלוונטיים יעמדו לרשותכם באתר הקורס.

הבחינה המסכמת (64% מציון הקורס)

הבחינה המסכמת תכלול את כל חומר ההרצאות ואת כל חומרי הקריאה. כמו כן, הבחינה תכלול גם התייחסות למדינות הנכללות בבוחן המגן. בחינה לדוגמא ניתן למצוא באתר הקורס. מרכיבי הבחינה המסכמת הם:

- הסבר מושגים (2/4; 20 נקודות): כל יחידת לימוד במהלך הקורס מלווה במספר מושגים (המושגים יופיעו באתר הקורס כחלק מכל יחידת לימוד). בבחינה תתבקשו להסביר בקצרה מושגים אלו.
- שאלות קצרות (2/4; 30 נקודות): בבחינה תתבקשו לענות על מספר שאלות. השאלות הללו יתבססו על השאלות המלוות את יחידת הלימוד (השאלות יופיעו באתר הקורס כחלק מכל יחידת לימוד).
- ניתוח טקסט/נתונים (1/1; 50 נקודות): המרכיב המרכזי של הבחינה יכלול ניתוח של אירועים פוליטיים/נתונים אשר יפורטו בבחינה. יהיה עליכם לעשות שימוש בידע ובכלים שנרכשו בקורס על מנת לענות על מספר שאלות לצורך ניתוח האירועים/הנתונים הללו. חלק זה מבוסס בעיקרו על הבנה מעמיקה של הדיונים בשיעורים ויכולת להציג ניתוח השוואתי של הסוגיה לאור הדיונים בשיעורים.

בוחן מגן בנושא המדינות הנלמדות בקורס (30% מציון הקורס)

מרכיב משמעותי בקורס מתבסס על לימוד עצמאי ומעמיק של המדינות הבאות: ארצות הברית, בריטניה, צרפת, גרמניה, ניגריה והודו. במהלך הסמסטר, (מועד הבוחן יתפרסם סמוך לתחילת הלימודים) יתקיים בוחן על מדינות אלו שיורכב משאלות רב ברירה וכן שאלות נכון/לא נכון. הבוחן הינו **בוחן מגן**, כלומר, הציון ניכלל בחישוב הציון הסופי של הקורס **רק אם** הציון בבוחן המגן יהיה גבוה מהציון בבחינת הסיכום. **הבוחן הינו חובה**.

הלימוד על המדינות הללו יתבסס על הספר:

Charles Hauss (2015). *Comparative politics: Domestic responses to global challenges*, Stamford, CT: Cengage Learning.

פרקי הספר יעמדו לרשותכם באתר הקורס. כמו כן, הספר עומד לרשותכם במדור השמורים בספרייה.

תרגילים (6*2% מציון הקורס)

במהלך הקורס תתבקשו להגיש שלושה תרגילים (**בלבד**) מתוך שישה תרגילים על פי הפירוט בסילבוס. מטרת התרגילים היא ליצור הכנה ללמידה בשיעורים עצמם וכן הכנה לבחינה. התרגילים מזכים בציון עובר/לא עובר ועל ציון עובר מקבלים את מלוא הנקודות על התרגיל. **את התרגילים יש להגיש דרך מערכת המודל**. שימו לב, **לא ניתן להגיש את התרגילים באיחור והאחריות על ההגשה דרך המערכת חלה על הסטודנט**. הגשת תרגילים שלא בהתאם להנחיות תמנע את בדיקתם. כמו כן, את התרגילים יש להגיש בהתאם **לכללי האתיקה האקדמית המפורטים במזכירות האקדמית**. כלומר, התרגילים אמורים להיות תרגילים מקוריים. הפרת כללים אלו תוביל לפסילת התרגיל והגשה לוועדת משמעת. **הגשת התרגילים הינה חובה**.

תכנית המפגשים*

נושאי הדיון וחומר הקריאה	תאריך	מפגש	
מפגש פתיחה	31.10	1	מבוא
השיטה ההשוואתית וגישה מוסדית לניתוח פוליטי הייג והרופ פרק 5. תרגיל 1: הייחודיות האמריקאית והשאלה ההשוואתית להגשה עד 6/11 בשעה 1200.	2.11	2	
	7.11	3	
	9.11	4	
מדינה ומדינתיות הייג והרופ פרקים 1, 2.	14.11	5	השוואת מדינות ומשטרים
	16.11	6	
משטרים לא דמוקרטים, משטרים דמוקרטים ודמוקרטיזציה הייג והרופ פרקים 3, 4.	21.11	7	
	23.11	8	
חוקות ובקרה שיפוטית הייג והרופ פרק 13. תרגיל 2: החוקה האמריקאית להגשה עד 26/11 בשעה 1200.	28.11	9	מוסדות
	30.11	10	
ממשל מרובה רמות והאיחוד האירופי הייג והרופ פרק 14. Caramani, ch 23. תרגיל 3: המבנה הפדראלי בארצות הברית, גרמניה והודו להגשה עד 3/12 בשעה 1200.	5.12	11	
	7.12	12	
	12.12	13	
רשויות השלטון - הרשות המחוקקת, המבצעת והסדרת היחסים ביניהם במשטר פרלמנטארי ומשטר נשיאותי הייג והרופ פרקים 15,16. תרגיל 4: ניתוח בג"ץ חוק ההסדרים להגשה עד 13/12 בשעה 1200. תרגיל 5: משטר נשיאותי לישראל? להגשה עד 20/12 בשעה 1200.	14.12	13	
	19.12	14	
	21.12	15	

המערכת האלקטוראלית, "הנדסה" אלקטוראלית ומשאלי עם הייג והרופ פרק 10. תרגיל 6: ניתוח השוואתי - תוצאות הבחירות בארצות הברית ובמדינות אחרות. להגשה עד 1/1 בשעה 1200. (התרגיל יפורסם לאחר הבחירות)	26.12	16	
	28.12	17	
	2.1	18	
	4.1	19	
המנהל ציבורי הייג והרופ פרק 17.	9.1	20	
תהליכים ושחקנים	תרבות פוליטית הייג והרופ פרק 6.	11.1	21
	השתתפות פוליטית, תנועות מחאה, קבוצות אינטרס ומפלגות הייג והרופ פרקים 9,11,12.	16.1	22
		18.1	23
	תקשורת פוליטית ודעת קהל הייג והרופ פרק 7.	23.1	24
		25.1	25

*תוכנית הקורס נתונה לשינויים בהתאם לשינוי הרצאות אורח שונות במהלך הקורס.